

Prudens:

Orel kot katoličan.

V naših predidocih črticah smo narisali one čednosti, katere mora Orel imeti že samo kot razumen človek, ki živi po zahtevah svoje naravne vesti. Toda to ni zadosti, zakaj Orel je tudi katoličan, je kot tak z Bogom še na poseben način zvezan in zato njegovo npravstveno življenje nosi še poseben pečat.

Npravnost katoliškega Orla zajema iz globokega vrelca vere. Orel se zaveda, da je otrok božji, da je njegova duša po Kristusu odrešena in da je po svetem Duhu posvečena v najlepši hram božji, v katerem iz spoštovanja do Boga ne bi smelo biti nobenega madeža. Orel se obnaša spoštljivo tudi napram lastnemu telesu, ker veruje, da je tudi po krvi in mesu ud Kristusovega telesa in da je telo namenjeno kdaj za večno poveličanje v nebesih, potem ko bo od mrtvih vstalo. Greh za Orla ni samo nekaka zabloda od poti, začrtane človeku po njegovi pameti, ampak je strašna razžalitev ljubečega Očeta, ki te hoče rešiti, ti pa sam nočeš. In npravstvena popolnost ni za katoliškega viteza samo neki doseženi višek, ki moreš biti nanj ponosen, kakor da si se sam povspel nanj, ampak je približanje k Bogu samemu, tako da si tembolj ponižen, čim popolnejši si,

ker vidiš neskončno razdaljo, ki te še vedno od Boga loči. Katoliška npravstvena dovršenost se loči od zgolj naravne, kakor se solnce po svojem toplem sijaju loči od mrzlega in bledega svita lune.

Da to svojo katoliško npravstveno življenje ohraniš in razvijaš, moraš v prvi vrsti biti zvest služabnik cerkvi, moraš biti vitez cerkve, moraš živeti v njej in za njo. To se pravi, udeleževati se moraš zlasti molitvenega življenja cerkve, njenega bogoslužja, se po njenih zakramentih posvečevati in biti eno z vsemi, ki so živi udje te cerkve. Njihovo veselje in trpljenje mora biti tudi tvoje veselje in trpljenje; njihovi vzdihji k Bogu in njihove prošnje za odpuščanje grehov in za večno izveličanje morajo biti tudi tvoje prošnje; njihove zahvalnice Stvarniku morajo biti tudi tvoje.

Zlasti pa, dragi Orel, če si pravi vitez božji, bo tvoje najsvetejše opravilo, tvoja najimennitnejša služba češčenje in prejemanje Kristusa v zakramentu Evharistije. Zakaj v tem zakramentu se s telesom in dušo neposredno združiš s telesom in krvjo in z dušo Gospodovo pa z njegovim božanstvom. Šele po tem zakramentu postaneš popolnoma Njegov, ud Njegovega telesa,

deležen večnega življenja z Njim, zakaj nihče ne umre na vekomaj — kakor je Gospod sam rekel — kdor živi v Njem. Živiš pa skupaj z Gospodom v Njegovem zakramentu.

Drugo pa je, da moraš kot Orel biti obenem tudi vitez Marijin! Ne more biti prijatelj Sinu, kdor ni udan Njegovi materi. Marija pa je kot Mati tudi blaga, usmiljena in neskončno dobra, ki vsako tvojo potrebo

razume, vsako tvojo prošnjo izroči Sinu in se vedno zavzame zate, če jo otroško ljubiš. Raduj se z Marijo, ki ji Angel oznanja učlovečenje Sinu Božjega, trpi in žalosti se z Njo ob pogledu na Izveličarja, visečega za tvoje grehe na križu, raduj se z Njo ob vstajenju Gospoda, ki je premagal smrt in s tem tudi tebi zasigural večno blaženstvo pri očetu.

Bodi vitez Jezusov in Marijin!

Kako je prijateljstvo mogoče? V vsestranski udanosti dobremu in resničnemu. Izven tega je prijateljstvo nemogoče, izvzemši kot oborožena nevtralnost ali kot prazna trgovska pogodba. En človek, bodi Bog zato zahvaljen, sam sebi zadostuje, toda vendar je deset v ljubezni združenih ljudi v stanu biti in storiti, kar deset tisoč posameznih ne zmore.

Dr. Basaj.

Kdor je Orel, je telovadec.

I.

Orlovska organizacija je mladinska vzgojna in izobraževalna organizacija. Za dosego tega cilja pa je telovadba pri orlovski organizaciji bistven del. Tega se mnogokrat člani še premalo zavedajo. Vsled tega vlada marsikje zmotno mnenje, da je Orlu telovadba nekaj nebitnega. Radi tega mnogi mislijo, naj telovadi tisti član organizacije, kdor ima za to veselje, kdor pa nima veselja, mu pa ni treba telovaditi, ker da organizacija tega ne zahteva, ker da organizaciji to ni bistveno.

Zato je potrebno, da kljub jasnim določbam Zlate knjige glede telovadbe, kljub jasnim določbam našega Poslovnika* in Vadnika in naposled kljub lepim poglavjem o telovadbi v naši najnovejši, a najlepši programatični knjigi „Orlovstvu“** spregovorimo nekaj na kratko o pomenu telovadbe ne le za poedinca, ampak zlasti o pomenu telovadbe za cilje naše organizacije same.

Kdor opazuje mladino, vidi, da je Bog položil v njeno naravo stremljenje, da se udejstvuje, da se vežba ter s tem razvija in krepi svoje sile in sposobnosti. Kje imate zdrave, mlade fante, da ne bi tekali, skakali,

plezali, plavali, delali razne telesne igre in vežbe, sploh na kakršenkoli način skušali udejstvovati in razvijati svoje sile, svojo energijo in svoje veselje do življenja! Ako pri mladini tega stremljenja ni, je to znamenje, da je telesno ali moralno bolna.

Splošno je tudi danes obveljalo prepričanje, da je telovadba za zdravje mladine potrebna. To priznava danes ne le šola, to priznava ne le vojaštvo, to priznavajo najrazličnejše kulturne organizacije, ki imajo opravka z mladino; zakaj vse so uvedle sportne in telovadne vežbe ali vsaj igre.

Ni telovadba le ventil za prekipevajoče mlade sile, ki bi se sicer lahko obrnile v slabo smer in bi bile lahko mladini v pogubo; telovadba je zlasti potrebna za enakomeren ali kot pravimo harmoničen, skladen razvoj telesa. Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, s harmonijo med posameznimi deli telesa, s telesno lepoto, da služi duši za dostojno prebivališče. Zato grešimo proti naravi, ako ne skrbimo za pravilen, od Boga določen razvoj telesa, ako z nemarnostjo telo pohabimo. Lepota telesa naj bo zunanji znak in odsev lepote od Boga ustvarjene duše. Ta potreba telesne vzgoje postaja tembolj važna, ker danes marsikateri poklici čisto enostransko razvijajo samo gotove ude, samo gotove mišice, vsled česar se razvijajo mnogokrat poklicne bolezni, poklicne pohabljenosti, n. pr. pri pekih pokvarjene noge.

* Primerjaj Poslovnik §§ 5, 6, 9, 60—68, 115—118, 120, 121.

** Primerjaj v „Orlovstvu“ poglavja: Pomen in potrebnost naravnih sredstev. Prednost telovadbe za telesno vzgojo. Telovadba odlično sredstvo za vzgojo volje. Vzgoja k pozornosti. Telovadba na kmetih.

Važen razlog za telovadbo pri mladinski organizašiji je tudi v tem, da se mladina hoče v svojem krogu uveljaviti in kot pravimo: „postaviti“ pred svetom. Zato je čisto naravno, da mladi ljudje radi tekmujejo in se skušajo med sabo, kdo je močnejši, kdo je urnejši, kdo je spretnejši itd. Nič slabega ni na tem in celo koristno je tako tekmovalje in tako „postavljanje“. Slabo pa je, ako dobi to tekmovalje napačno smer, kakor je bilo to pri naših sloveskih fantih v prejšnjih časih in je deloma še danes v

v zvezi s tem seveda mnogokrat tudi duševno zanemarili in pokvarili.

Pomen telovadbe moramo pravilno oceniti tudi z narodnega in državnega stališča. Ako danes vidimo pri narodih in to pri največjih svetovnih narodih tekmovalje v telovadbi in sportu, ako smo opazovali naravnost neverjetno zanimanje vseh velikih narodov za svetovne olimpijske tekme v Parizu, potem moramo uvideti globlji razlog tega velikega zanimanja. Globlji razlog leži baš v tem, da hoče vsak narod s telo-

Telovadna vrsta odseka Jesenice I. si je na podvezni tekmi dne 17. avgusta t. l. priborila podvezni prapor kot častno darilo za dobo enega leta.

navadi, da se postavljajo in tekmujejo pri ponočnih pretepih, da tekmujejo pri pijači v gostilni, da tekmujejo na plesiščih in v surovostih. Ako vemo, da se naši fantje z nečem hočejo in morajo postavljati, potem jim dajmo priložnost, da se postavljajo s tem, kar jim je v čast in kar jim je koristno. To pa je pri urejenem sportnem in telovadnem tekmovalju.

Ne smemo pri telovadbi prezreti tudi gospodarskih razlogov. Vsaka zdrava človeška sila pomeni za gospodarstvo pridobitev. Telesno zdrav, krepak človek, ki se zaveda, da si je v veliki meri pridobil svoje sile in spretnosti z vztrajnim vežbanjem, se bo znal s pridom za se in za družbo uveljaviti tudi v gospodarskem delu. Na drugi strani pa moramo priznati, so gospodarstvu v breme ljudje, ki so se telesno in

vadbo in sportom vzgojiti zdrav, močan rod v mladini, da hoče vsak narod v telesno zdravi mladini vzgojiti tudi duševno zdrav rod. Olimpijske tekme so torej v bistvu tekme narodov, kdo bo znal bolj na široko in z večjim uspehom zanesti med ljudstvo zanimanje za sport in telovadbo in s sportom in telovadbo kljub današnjim gospodarskim razmeram, kljub nezdravemu delu v industriji in v pisarni ohraniti zdrav in močan rod.

Vse to, kar smo dosedaj navedli, so čisto prirodni razlogi, ki govorijo zato, da je telovadba v najširšem pomenu besede potrebna. Toda glavni razlog, zakaj mora orlovska organizacija vztrajati pri telovadbi kot bistvenem delu svojega programa, to je velik vzgojni pomen in organizatorični pomen telovadbe. O tem pa drugič.

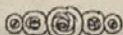
Otresel bom prah s svojih nog.

*Otresel bom prah s svojih nog
in bom šel v tvoje dvore,
Gospod!*

*Prostrano je tvoje svetišče.
Na strop si luno in zvezde pripel,
tla si pregrnil z zelenjem trav,
z vriskanjem gor in s petjem dobnav.*

*Na duhtečih oltarjih si svečo prižgal,
sladkost nedolžnih oči
in čez vse stvari
razlil si morje solnčne luči,
svoj blagoslov.*

*Brezmejna je tvoja dobrota,
o Bog!*

Pravi ton.

Pri pevski vaji ste gotovo opazili, kako je večkrat izredno težko pravi ton zadeti. Ali pa veste, kaj je najtežje? Pravi ton zadeti, kadar se pove komu kakšna napaka. Zakaj je to tako težko? Ker se človek nad drugim jezi, in je potem ton takoj obložen, ne gre do srca, ker tudi iz srca ne pride, temveč iz velike smodniščice razdraženosti ali iz mrzle kleti napahe ali iz tesne sobice sebičnosti ali iz vseh treh skupaj. Nekoč je nekdo rekel: „Nikdar se ne delajo večje napake kot takrat, kadar se drugemu napake pripovedujejo“. To baš odtod prihaja, ker se večina ljudi pri svojih očitanih in opominih nikdar ne spominja na to, kako je njim samim pri srcu, če se jim kaj očita, in na kaj vse je treba paziti, da opomin najde pot v srce, namesto da ga še bolj zakrke. Kdor kdaj o tem natančno premišljuje in samega sebe dobro opazuje, bo kmalu vedel, kaj se pravi ton zadeti.

Da vidite zgled napačnega tonovega načina, naj tu navedem pismo, kakršnih se dandanes po svetu veliko piše — pismo nekega fanta na svojega prijatelja: fant bi rad svojega prijatelja odvadil vednega bahanja in govorjenja o samem sebi in to je napravil na sledeči način:

Ljubi Ivan!

Že dolgo sem nameraval ti temeljito povedati resnico. Zdaj je končno moje potrpežljivosti konec. Že stokrat sem ti povedal, da nikar kar naprej le o sebi in o svojih zadevah ne govori in kakšen sijajen tič da si. Ko si bil včeraj pri nas, je bilo naravnost ogabno. Brez prestanka si se vedno pečal le s svojo ubogo majhno osebicco. „Jaz sem to naredil, jaz to vem, jaz sem se tega učil, jaz znam to“ i. t. d., tako je šlo dobro uro — jaz sem se v re-

snici sramoval, da imam takega prijatelja. Moja mati mi je potem rekla: „Pavel, ne razumem tvojega okusa, da imaš tako domišljavega čvekača za svojega prijatelja“. In moram ti priznati: jaz tudi nič več ne razumem. Če se ne boš kmalu temeljito izpremenil, bom vsako občevanje s teboj prekinil in tudi drugi pravijo, da te ne morejo več prenašati.

Pozdravlja te tvoj prijatelj Pavel.

Ali mislite sedaj, da se bo Ivan po tem pismu kmalu in temeljito izpremenil? Gotovo ne. Namesto tega bo pisal Pavlu pismo z velikimi divjimi črkami in v njem se bo bralo: „Ti si najmanj tako domišljav kot jaz in imaš še druge veliko bolj ogabne lastnosti kot jaz in povrh še madeže od juhe na svojem suknjiču in na tvoje prijateljstvo jaz zvižgam!“

Sedaj mi pa povejte, katere so pravzaprav napake v tonu prvega pisma? In kako je treba govoriti in pisati, da je človeka res mogoče obrniti?

Eno ste takoj zapazili: v Pavlovem pismu ni nobenega tona ljubezni in prijaznosti. In zato je že naprej nemogoče, da bi pripravil Ivana do tega, da bi o sebi premišljal in uvidel potreba poboljšanja. Spomnite se le na lastne dogodke: ni res: če vam je kdo napako povedal v surovem tonu, so se zaprla vsa vratca vašega srca. Gomazelo je v vaši notranjosti kakor v mravljišču, če je kdo vrgel kamen vanj, in vi niste bili razpoloženi, da bi napako priznali, temveč ste premišljevali samo o žalitvi in o surovosti drugega in kako boste napad odbili. Dobro ste čutili: ta, ki me je ozmerjal, se je hotel znositi nad mano, ne pa mi uslugo izkazati. Mislili ste, da je v njem le neka mržnja do vas in grda navada, da vedno lovi za napakami

drugih in n. pr. že govori o bahariji, če ste vi o nečem čisto brez namena nekaj pripovedovali i. t. d. Vi si niste vzeli svrila k srcu — nasprotno, hodili ste še bolj napeto okoli kot preje.

Je pa v Pavletom pismu še nekaj drugega, kar je posebno važno, čeprav je v tesni zvezi s tem, kar smo zgoraj omenili. Vi veste, kadar je treba komu naznaniti smrt kakega svojca, da se mu naroči: Povejte mu čim bolj obzirno. Poročilo o resnični napaki v značaju je tudi neka taka žalostna novica, katero je treba obzirno povedati, če hočemo, da ne povzroči škode v duši bližnjega. In baš ljudi, ki imajo razvit čut za svojo čast, ki sebe obdelujejo, ki nekaj nase drže in ki potrebujejo le rahlega miglaja, da se izpremene — take ljudi je pogoslo lahko mogoče vreči čisto iz ravnotežja s surovo kanonado očitkov. Biti si morate enkrat na jasnem o sledečem: noben človek ne more živeti, če mora sebe zaničevati. Bolj kot jedi in pijači, kot zraka in solnca potrebuje spoštovanja do samega sebe.

Le opazujte same sebe, če se vam n. pr. očita, da ste strahopetci, ker ste se zlagali. Kako se potem trudite, da bi se oprali in laž olepšali in same sebe prepričali, da to ni bila strahopetnost, temveč le ozir na nekoga drugega ali karkoli. — le strahopetnost ne. Sedaj si predstavljajte, da vas je dober prijatelj ali brat večkrat zalotil pri majhnih lažeh iz stra-

hopetnosti in vas hoče te napake osvoboditi. Kako bi moral začeti, da vas pridobi in vam vendar nič ne zamolči? No moral bi tako povedati, da ne izgubite spoštovanja sami pred seboj. Za to, da vam majhen košček spoštovanja mora vzeti, za to ga mora na drugi strani v celoti toliko več dati, vas v dvojni meri osrčevati, namesto da bi vas tlačil. Moral bi približno takole reči: „Velikokrat sem bil vesel, da imaš v sebi toliko odločnosti in srčnosti posebno v prenašanju bolečin in se ne bojiš nobene nevarnosti. V tem oziru te v resnici spoštujem. Zato mi pa gotovo ne boš zameril, če te opozorim na to, da si se v neki mali stvari le nekoliko zanemaril in večkrat storiš nekaj, kar izvira samo iz strahu pred neprijetnim. Če ti le uvidiš, da v tem tvojem obnašanju v resnici tiči nekaj bojazljivosti, potem sem prepričan, da se bo takoj pokazala tvoja srčnost in ne bo dolgo prenašala, da se na nekem nezastraženem mestu nekaj slabotnega in grdega prikrade v tvoj značaj, ali ni res?“

Vidite, kaj vam hočem povedati s tem zgledom. To si zapomnite za vzgojo svojih mlajših tovarišev: ne ga takoj napasti z najkrepkejšimi besedami in ga obsuti s „sramoto“ in „šandalom“, temveč nasprotno: dvigniti, vzpodbujati ga je treba ter pokazati, da ima prav dobre in spoštovanja vredne lastnosti, s katerih pomočjo mu bo lahko napako premagati in jo odstraniti. (Po Foersterju). (Konec prihodnjič.)

Povsod tam, kjer najdeš nered, je tvoj večni sovražnik. Hitro ga zgrabi in premagaj; napravi iz njega red, ki ni podložen zmedi, temveč razumnosti, božanstvu in tebi.

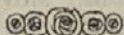

F. M.

„Ko sem bil otrok . . .“

Sv. Pavel piše: „Ko sem bil otrok, sem govoril po otročje, sem mislil po otročje, sem sodil po otročje. Ko pa sem postal mož, sem odložil, kar je bilo otročjega.“ (1. pismo Korinčanom). „V čem se pravzaprav razlikuje otročje ponašanje napram življenju od zadržanja zrelega človeka?“ vprašuje Fr. W. Foerster. (Die deutsche Jugend und der Weltkrieg). In odgovarja: „Otrok vprašuje: Kaj dobim? mož vpraša: Kaj dam? Otrok vprašuje: Kako ravnajo z menoj? mož vpraša: Kako ravnam jaz z

drugimi? Otrok vprašuje: Kako izpolnjujejo drugi svojo dolžnost? Mož vprašuje: Kako izpolnjujem jaz svojo dolžnost? Otrok vprašuje: Ali me razumevajo? Mož vprašuje: Ali razumevam jaz druge? Otrok sprašuje: Kje je škatljica s sladkorčki? Mož vprašuje: Kje je bič za mojih sedem mekužnosti?“ — In nemški vzgojitelj pristavlja: „Koliko ljudi je, katerih ponašanje napram življenju ostane kljub vsem zunanjim moškim kretnjam vendar čisto in povsem otročje.“

Pravzaprav Slovenija ni samo tam okoli Ljubljane in Maribora, ampak tudi na Primorskem in Koroškem, v Ameriki, na Vestfalskem in še kje drugje. Med vojsko se je celo zredčila in za kratek čas raztegnila kar na cel planet. Prvi sin doma, drugi pa za kruhom kjerkoli in kamorkoli. Tistih par mernikov posejanja okoli domače hiše postaja vedno bolj preskromno za vse tiste, ki jih rodi slovenska žena in tako mora naša mladina v vse večjem številu namerjati svoj korak tja, kamor ga je zapisal vsem mladim razvijajočim se narodom zakon obstanka. In brez čmerikavosti povedano, je to kar pravilno. Tip slovenskega delavca, ki roma v svet, je že star, toda je ovit v žalostno in solzavo sentimentalnost. Po prevratu so vsi tisoči teh slovenskih romarjev uprli svoje domotožne oči v novo veliko Slovenijo, ki ji ne bode meje v njenem razvitku in ki bode tudi njim dala torišča in kruha. Toda vse te dežele je kruto prekrizala realnost in za temi pionirji našega izseljenišтва se usipajo naši ljudje v vse večjem številu preko naših obmejnih postaj ven v široko in na daleko. In skoro gotovo bo vedno tako. Prav je pa, če mladino že kar naprej pripravimo na to slovo od doma in da jo vzgojimo za ono romarsko pot, ker če že mora biti, naj bo korajžna in ne plaha in jokava. Predhodniki so nam malo kje napravili gaz, pa še tam se dotok nas tujcev umetno zavira. Drugače pa tudi nimamo svojih domen in dominionov, kjer bi odlagali prebitek svojih ljudi, niti nimamo kakih drugih načrtov, po katerih bi se usmerjal ta tok, in tako imamo še vedno pred seboj kot svojo kolonijo celo zemeljsko oblo, toda samo tam, kjer si sami utrnemo pot. Bodočnost nam bode morda tu ali tam ugladila kako smer, zaenkrat smo predani vetrovom in samim sebi. Veliki in sposobnejši narodi so nas skoro povsod prehiteli in zasedli najboljša mesta. Toda zgodovina ima svoje muhe in vedno dela prostor smelejšemu in sposobnejšemu.

Glavno je, da tujina našega mladega fanta pri prestopu iz domačega ozračja ne spravi popolnoma iz ravnotežja in da se čim prej zave, da je njegova slovenska vzgoja v svojih temeljih le polnovredna in da se da z njo povsod in vselej prebiti in obstati. Vojaška pisma članov naših mladinskih organizacij tožijo vse preveč o povkvarjenosti nove okolice, ki požene naše fante v čudno zaprto pasivnost. Ali ni to znak slabosti? Naš povprečno dober fant upa iskreno na dan s svojo naravo in na-

zori in z vsem, kar je izrazito slovenskega v njem, šele čez dolgo časa, ako se sploh popolnoma ne zapre. Navadno ga pa čas pouči, da je treba druge ljudi gledati le kot vzrasle iz drugih razmer in da le ni tako pokvarjeno, kot prvi vtis pokaže. In še celo to, da je dolžnost naših fantov poseči aktivno med to družbo, ki navadno nima tako sistematične in solidne vzgoje kot on sam, in da jim je treba tem tujcem neženirano razkazati lepoto, ki se skriva v smernicah in delu naše mladinske vzgoje. Toda vojaščina je samo ena prilika, ki dovede našo mladino v stik s tujerodnim svetom, večji del sestoji procesija teh popotnikov iz ljudi, ki iščejo kruha, znanosti in napredka.

Že Finžgar je lepo simboliziral takega za napredkom stremečega našega fanta v svojem Iztoku (Pod svobodnim solncem), ki gre v tujino, da si tam prisvoji umetnosti in znanosti in jih pozneje presadi na rodna tla. Poznana stvar je, da v tujino ne hodijo naši najslabši ljudje. Sedanji naš v razne države razkosan položaj bo nudil naši mladini veliko prilike, da pošteno prebije tisto okno v svet in da se bode naučila, zapuščati dom prvorojenemu sinu ne samo z domotožjem, ampak tudi z smelostjo kolonista, ki naj nesé slovensko ime, pridnost in solidnost v nepoznae kraje, kjer naj eventualno tudi požene korenine. Ako bodo ti kraji naprednejši od naših slovenskih, bo seveda nevarnost, da nam te naše mlade ljudi tujina prevzame, ako bodo pa v razvoju z nami, se bode pa naš človek lahko pošteno razmahnil, obdržal in položil prvi kamen za slovensko kolonijo. Zvest svoji matici, domovini, vezan nanjo z tisoč vezmi, bo ostal tesno spojen s svojimi starimi organizacijami, ki so ga v mnogem usposobile za njegovo življenje na tujem, in od teh eksternistov bo kanila marsikaka zdrava in posvežujoča kaplja nazaj v organizme doma, ki se bodo na ta način razširili, kot se razširja Slovenija vsepovsod, kamor stopa agilen in podjeten Slovenec. Srečno zgrajen temperament našega človeka, njegova animirana pesem, njegova široka ker na verski vzgoji sloneča miselnost in čustvenost mu bodo povsod, ako ostane zvest samemu sebi in domačnosti, najboljša popotnica in on bode kjerkoli dober in prijeten bližnjik ljudem tujih narodov. Samoraslost in zrelost vsega našega pristno slovenskega mora varovati pred strahopetnim prilagodivanjem in dajati poguma v merjenju z drugovrstnim in manjvrednim.

Vsak pristno naš človek naj je misijonar pravega slovenstva, kadarkoli in kamorkoli prestopi pod našim solncem čez domači prag v široki svet.

Vsako plemenito delo je v začetku „nemogoče“. V resnici leže možnosti za vsako plemenito delo v vsej neskončnosti raztresene in neurejene. Morejo se pa odkriti in zbrati z močno vero.

Otokar Janez:

Nekaj o delitvi dela.

(Konec.)

Moje premišjevanje.

Ogled v tovarni je bil končan, v moji glavi je pa vzhajala svetla zarja. Tolikokrat sem že bil slišal in bral o delitvi dela, pa nikoli nisem te reči tako razumel kot ob svojem slovesu od tovarne za krtače. Da, sedaj mi je bila stvar popolnoma jasna. Nisem se mogel vzdržati pomilovalnega nasmeška, ko mi je mimogrede prišel zopet na misel oni „mojster“ krtačar v predmestju — potem sem pa pozabil nanj in sem začel sam pri sebi takole premišjevati:

Ljudje ne moremo živeti brez vsakdanjega kruha. In vendar nikoli ne mislimo na to, kako velikanske organizacije je treba, da se kos kruha za naš prigrizek pripravi. V veliki vzajemnosti in medsebojnem podpiranju morajo pri njem sodelovati kmet, mlinar, pek, voznik, prodajalec — in kdo ve, koliko še drugih ljudi vmes!

Obleko imamo istotako vsi in jo moramo imeti. Kdo bi pa mogel izračunati, koliko raznovrstnih delavcev je bilo zaposlenih z delom, preden smo se mogli mi obleči v lepo novo obleko? Recimo, da je obleka volnena. Torej je bilo treba najprej vzrediti ovce. Ko so dorasle, so jim volno ostrigli in jo pripravili za prodaj. Odposlali so jo v mesto, kjer so jo očistili, razčesali, spredli v niti, pobarvali in stkali v blago. Skozi koliko rok je šla že dosedaj! Blago so zvilii v zavoje, razposlali v razne trgovine, ondi razložili in ponudili naprodaj. Prišel je kupec, odnesel, oddal krojaču. Ta je vzel mero, škarje, šivanko, nit, pognal šivalni stroj . . . Tako je obleka zorela in doraščala. Toda odkod zopet mera, škarje, šivanka, nit, gumbi, šivalni stroj? Koliko dela, koliko raznih obrtnikov je bilo zaposlenih, da so vse to izdelali! In vendar je vse to nujno potrebno — za našo novo obleko!

Kdo je torej naredil našo novo obleko? Krojač? Da, tu di krojač. Imel je pa sto

in sto pomočnikov, ki so si med seboj delo natančno razdelili.

Sedaj si pa misli, da greš h krojaču in mu rečeš: Mojster napravite mi novo obleko! In ti odgovori: Prav rad, takoj grem, da ostrizem ovce in pričnem pripravljati volno...

Sedaj razumeš, kaj je delitev dela!

Delitev tudi pri duševnem delu.

Delitev dela je dandanes tako potrebna reč, da je nobeno industrijsko podjetje ne more pogrešati. Toda tudi pri duševnem delu je treba delitve — nihče ne more vsega sam. Življenje v civiliziranem svetu imo posebne zahteve. Kar je mogoče v kaki ameriški koloniji v samotni sredi pragozda, to zdavnaj ni več mogoče pri nas. Če se naseli v takem kraju izobražen mož, ki ima za glavni poklic kmetijstvo, bo prav lahko poleg tega glavnega poklica še mizar, lovec, ribič, zdravnik, učitelj in kdo ve, kaj še vse. V velikem svetu smo pa z delitvijo tako daleč, da se celo zdravniki po naših mestih in trgih cepijo v razne „specijaliste“: za ušesne, za očesne, za pljučne . . . bolezni, za živčne bolezni, za otroško zdravstvo itd. Istotako je učitelj na vaški šoli „univerzalen“ mož in mora učiti „vse“, profesorji po mestih pa „obvladajo“ in „predavajo“ le posamezne predmete: ta zemljepis, drugi matematiko, tretji latinščino itd.

Torej je res delitev tudi pri duševnem delu nujna zahteva.

Pomen delitve dela nek daj in sedaj.

V preteklih stoletjih je vodila delitev dela do razvoja novih poklicev. Če je namreč ta ali druga obrt postala preveč obširna in raztegnjena, so se posamezne panoge od nje odcepile in so postale samostojne. Za zgled naj nam služi železninska obrt. Vse, kar je nastalo iz železa, je spadalo prvotno pod eno stroko, vse je izdeloval kovač. Pozneje so kovači začeli „razpadati“ na žeb-ljarje, kotlarje, nožarje, ključavničarje itd.

Takrat je torej delitev dela pomnoževala število samostojnih rokodelstev. Danes tega ni več. Delitev dela ima sedaj zgolj ta pomen, da se delo razstavi, razčleni. En sam predmet, recimo eno samo krtačo, izdelujejo mnoge roke, katerih vsaka opravlja zgolj njej prav posebno odločen posel. Ta način delitve je povzročil povečanje poedinih podjetij, število posameznih samostojnih rokodelstev je pa zmanjšal.

Vpliv delitve na delavca.

Delitev dela ima za človeštvo v splošnem seveda neprecenljiv pomen, toda za posameznega človeka vendar ni brez senčnih strani. Poglejmo!

Vsako redno, trajno delo na človeka močno vpliva in vtisne njegovemu značaju poseben pečat. Vsakdo ve, da je n. pr. značaj mesarjev nekaj čisto drugega kot značaj pisarjev. V splošnem moramo reči, da delo človeka krepi in mu daje zavest zmožnosti in vere v samega sebe. Reden delavec je resen, samozavesten in po dokončanem dnevnem delu gre svojo pot z notranjim zadovoljstvom, da je storil svojo dolžnost. Tako delo človeka vzgaja.

Toda drugače ga vzgaja železo, ki se mehča pod njegovimi udarci, drugače svilen nitka, ki mehko polzi skozi njegove prste. Drugače vzgaja delo zunaj pod milim nebom, drugače v zaprtih tovarniških prostorih ali celo v rovih globoko pod zemljo. Drugače telesno, drugače duševno delo, delo z glavo.

Pri delitvi dela je posamezen delavec več ali manj vse življenje obsojen na eno samo — rekel bi — delno delo. Uro za uro, dan za dnem, leto za letom — vedno dobiva enak kos blaga v roke, izvaja enake prijeme z rokami, enake kretnje vsega trupa — brez posebne izpremembe. Delavka v tovarni za krtače n. pr. nikdar ne more v sebi čutiti zadovoljstva nad lepo izdelano ščetjo, saj ne sme reči sama sebi: to je moje delo! Je sicer tudi njeno delo, toda tisti njen trud se je popolnoma potopil v celoti kot kapljica v morju. Človek je pač takrat vesel svojega dela, če vidi, kako je res ves njegov trud venčan z uspehom. Pri natančno izvedeni diferenciaciji, to je pri delitvi dela, pa postane poedin človek sčasoma stroj, ki mehanično

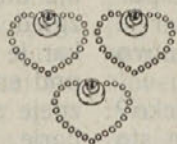
dela in dela in sicer z rokami tudi pridno kot stroj — toda s srcem tak človek ne dela! Zato tako delo slabo vzgaja, ker ne vzgaja harmonično, ne vzgaja vsega človeka, temuč samo en del njegovih zmožnosti. Ni tedaj prav nič čudno, če se dostikrat opaža, da so delavci-profesijonisti, ki so zaposleni v obratih s strogo izvedeno delitvijo dela, v vsem svojem nastopanju, mišljenju in presojanju zelo enostranski.

Potemtakem bi moderno načelo o delitvi dela človeštvu na eni strani sicer prineslo mnogo dobrega, po drugi bi mu pa še več dobrega ukradlo. To dvoje se pa zopet na drug način regulira in omili. Vštric s tem modernim načelom namreč koraka drugo istotako moderno načelo: skrajšanje delovnega časa! Za tovarniško delavstvo prav konkretno povedano: osemurni delavnik! Tako dobi delaven človek časa, da se okrepča, da si izravna delavne sile in da si v družini, v družbi, v društvu, ob knjigi in časopisu, pri predavanjih in predstavah nadomesti, kar mu je skušalo ukrasti več ali manj mehanično delo čez dan.

Konec tega premišljanja.

Da se resnica prav spozna, je treba čuti oba zvona. Kar sam od sebe mi je prišel na misel ta pregovor. Samo en zvon slišijo tisti kmetje, ki se jeze nad delavci zavoljo osemurnega delavnika, češ, mi delamo dostikrat po 16 ur. Je že res, ali pomisliti je treba poleg drugega samo to, kako raznovrstno je delo na kmetih, kako enostransko in duhomorno pa večinoma delo po tovarnah. Zato še ni nihče govoril o „poeziji“ tovarniškega dela, o kmetiškem delu je pa marsikdo že mnogo poezije napisal in še več občutil. Tudi na kmetih poznajo in morajo poznati delitev dela, toda niti približno ne tako v posameznosti segajoče kot v industriji in drugod.

Za naše ljudstvo je še vedno poglavitno in najlepše delo — kmetško delo! Zato naj si naši vrli orlovski fantje delo tako delijo, da rečejo drug drugemu: ti si delavski sin, ostani pač delavec, če ni drugače, jaz sem pa kmetiški sin, ostanem kmet in ne bom silil v tovarne, če in kadar mi ni prav nič treba!

† Miha Moškerc.

Hvaležnost nam narekuje, da se spomimo v svojem listu tudi moža, ki je v noči od 10. na 11. avg. t. l. na svojem stanovanju v Ljubljani Bogu vdano zatisnil za vekomaj svoje oči. Ta mož je bil pokojni Miha Moškerc, ki je v prvih letih našega pokreta mnogo storil tudi za orlovstvo. Ni sicer zavzemal visokih mest, marveč tiho je pridonašal prve kamne k današnji mogočni orlovski zgradbi. Ob tej priliki naj navedemo zanj zelo značilne, za orlovsko zgodovino pa zelo važne besede, ki jih je napisal l. 1911. v Mladosti (str. 118) in ki v jasni luči izpričujejo, vso njegovo vročo ljubezen in trud za ustanovitev slovenske moderne katoliške fantov. organizacije. Takole piše: „Tisti, ki so se pečali s podrobnim združevalnim delom našega ljudstva med delavstvom, po mestih in v deželi, so zelo čutili pomanjkljivost, ker takrat nismo imeli toliko moči in sile, da bi bili mogli dati tudi naši mladini priliko izobraziti duha in okrepiti telo. Koliko razgovorov in po-

svetovanj, a tudi neizpeljanih sklepov, je bilo v tistih časih, da osnujmo moderno organizacijo za našo slovensko krščansko mladino. Volja je bila dobra. Naši delavski fantje so zahtevali, da jim dajmo to, kar so imeli liberalci v svojem husitskem Sokolu. Čez noč se ne grade hiše razen v pravljicah, in tudi organizacije ne. Mi smo se takrat v tisti Ljubljani, ki ima zdaj „Union“ in „Ljudski dom“, potikali po malih luknjah. Tudi na deželi ni bilo dosti boljše. Z močjo politične stranke je napredovala tudi naša organizacija. Prej kakor smo mislili optimisti ob pesimističnih nergačih in skomigalcih, ki jih je tudi med nami več ko preveč, se je ustanovila naša moderna katoliška mladeniška organizacija.“ Te njegove besede nam povedo dovolj. Pokojni Miha je bil tih a priden sodelovalec naših ustanoviteljev. Slovenski Orli se ga bomo vedno spominjali s hvaležnostjo. Počivaj v miru, dragi Miha!

J. S.

Ni srečna beseda: nemogoče; od tistih, ki jo pogosto izgovarjajo, ni nič dobrega pričakovati. Kdo pravi: lev je na potu. Lenuh, ubij ga; pot mora biti prehojena.

K. V.

Koža.*

Kakor je koža na prvi pogled zelo preprost organ, pa vendar temu ni tako. Delovanje kože je mnogobrojno; ona je za naše življenje neobhodno potrebna. Vršti čisto mehanske funkcije, to je, da nam pokriva telo, nam istega lepo oblikuje in napravlja lepega, pa opravlja tudi višje, vse važnejše funkcije.

V lažje razumevanje naslednjega preglejmo v kratkem ustroj, sestavo tega organa. Na koži ločimo tri plasti: vrhnjico, usnjico in podkožno vezivo. Vsaka teh treh plasti je sestavljena še iz posebnih plasti. Vrhnjico tvorita poroženela in klična plast, celice poroženele plasti vedno odpadajo s površja našega telesa, zato pa nastajajo nove iz klične plasti, ki se vsled tega tako imenuje. Iz živalske usnjice delamo usnje. Usnjica je preprežena s krvnimi žilicami

in živci. Podkožno vezivo je prepojeno z maščobo, ki daje koži še večji pomen.

V koži imamo še posebne točke z živci; in te točke nam posredujejo obliko, kakovost stvari (tip), dalje toploto in mraz in bolečine. Vsled posesti toplotnih in mrzlotnih točk je koža organ, ki skrbi za stalno telesno temperaturo (37°). Znojnice (žleze, ki izločujejo znoj) so važen izločevalni organ v koži, ki imajo tudi velik delež pri vzdrževanju stalne telesne temperature. Druge vrste žleze so lojnice; izločajo kožni loj, mast v lasne mešičke, pa tudi prosto na telesno površino. Izločnina lojnic nam zamaščuje lase in kožo, da znoj in druge tekočine ne morejo razmehčati in prepočiti vrhnjice, kar bi znatno škodovalo stalni telesni temperaturi. Mast je slab prevodnik toplote; zato lahko žive v Severnem lednem morju kiti, ki imajo silno debelo plast masti pod kožo.

* Glavni vir: Schmidt, Unser Körper.

Kako telo regulira toploto, da je stalna? Še preje omenim, da zunanja okolica ne vpliva popolnoma nič na našo toploto. Najsi smo na severnem tečaju ali kje na ekvatorju, v največjem mrazu ali najhujši vročini, vedno je temperatura našega telesa 37°. Telo iz sebe ureja toploto z ozirom na zunanji svet, po poročilih, ki mu jih dovajajo živci iz kože. Regulacijske naprave kože za vzdrževanje stalne temperature so kožni žilni sistem in znojnice.

Če nas obdaja mrzel, hladen zrak, brž telefonira koža v centralno živčevje in takoj se zmanjša oddaja toplote, da se temperatura ne zmanjša pod 37°. Kakor hitro pa preti nevarnost, da bi se vsled velike vročine ali težkega dela morala toplota telesa zvišati nad 37°, se pa zviša oddaja toplote. Kako koža zmanjša ali poveča oddajo toplote? Po koži kroži kri, ki ima gotovo toploto. Če je mrzlo okoli nas, se kri hladi, izgublja toploto in s tem tudi telo. To je pa nevarno; zato se krvne žilice stisnejo, zmanjšajo svojo vsebino in tako kroži manj krvi po koži in izgubljammo manj toplote. koža postane bleda, brezkrvna. Nasprotno pa se dogaja pri veliki vročini, ko mora telo odvišno toploto odvesti. Krvne žile se razširijo, kri hiti iz središča na površje in se hladi. Koža pordeči, postane mehka, polna. Obenem pa povečan dotok krvi silno vpliva na znojnice, ki začnejo močno producirati svojo izločino, znoj. Na koži znoj izhlapeva; ker pa rabi za izhlapevanje toploto, jo odvzema telesu in ga s tem hladi. Znojnice vedno izločujejo znoj, vendar mi tega ne opazimo, ker ne teče in sproti izginja. Pes, ki nima znojnic v koži, odvaja preveliko toploto potom dihanja in jezika, ki ga moli daleč ven iz gobca.

Kakor krepimo mišice, pljuča, srce in druge organe našega telesa, tako si moremo skrepiti, utrditi in vzgojiti tudi kožo. Gotovo je, da se človek prehladi pri nenadnih močnih toplotnih razlikah, tako gotovo ali še bolj gotovo je tudi, da je strah pred prehladom najmočnejša korenina bolezni vsled njega. Če se vsakega prepričeka in vetrčka bojimo, kožo pomehkužimo, ker jo odtrgamo naravnim vplivom in s tem postane za še tako majhne toplotne razlike občutljiva in prehlad je tu. Poglejmo delavce, ki delajo na prostem, ali se ti ne morejo pohvaliti z boljšim zdravjem kakor oni, ki tiče vedno pri peči in se zavijajo, kot da bi bili na severnem tečaju.

Ker je mogoče kožo privaditi in vzgojiti, da brez škode prenese večje toplotne razlike, bomo zlasti skušali doseči to mi

mladi fantje, ki stremimo za harmonično vzgojenim telesom, da bomo po sebi vplivali tudi na druge, na cel narod. En primer. Nikakor ni zdravo, če spimo po zimi v topli sobi z zaprtimi okni. Vsaj eno okno naj bo na pol odprto, da more svež, čist zrak do nas. Najbolje je, spati v nezakurjeni sobi. Iz svojega življenja lahko povem, da spim po zimi in po leti brez srajce, in bi mi težko kdo rekel, da sem bil bolj ali večkrat prehlajen, kakor oni, ki spi v srajci in zakurjeni sobi.

Glede telesnih vaj bi imel isto pripomniti; čim več jih izvajamo na prostem in ob vsakem vremenu, tem jasneje je, da prav pojмимо pomen istih za naše in narodovo zdravje. Izvajajmo telesne vaje v lahki obleki, da more znoj izhlapevati in da nas okorna obleka ne ovira pri izvajanju.

Najvažnejše sredstvo za utrjevanje naše kože pa so mrzle kopeli; sploh mrzla, hladna voda. Voda je dober prevodnik toplote; zato nam pri umivanju z mrzlo vodo odvaja toploto, pri tem se, kakor je že jasno iz prejšnjega, krvne žilice in male kožne mišice skrčijo in stisnejo. Oddaja toplote se zmanjša. Po uporabi pa se razširijo in blagodejna toplota nas objame, seveda, če se nismo umivali ali kopali predolgo. Tako kožo privadimo, da prenese večje toplotne odtegljaje brez škode; znani fiziolog Du Bois Raymond imenuje to „telovadbo kožnih mišic“ in tudi žilic. Umivanje z mrzlo vodo pa ne upliva samo na kožo ampak tudi na srce, pljuča in ustvarja dober tek. Če se kožne žilice zožijo, je srce bolj napolnjeno s krvjo, mora bolj delati in se s tem jača. Sami ste pa že poskusili in spoznali, da globoko vdihnete, če vas kdo oblije z mrzlo vodo. Torej se jačajo tudi pljuča. Ker pa mrzla voda odvzema toploto, ker srce in pljuča več delata, moramo tudi več jesti, zlasti po daljšem kopianju, ko smo lačni kot volk. Vidite, celo rešto koristi imamo od umivanja z mrzlo vodo; pa se jih branimo, ker smo prekomodni. Ker mrzlih kopeli nima vsak ob vsakem času na razpolago, je dobro, da si zjutraj, ko vstanemo, otaremo život z mokro cunjjo, kakor pač kdo more.

Ne smemo seveda zanemarjati tople kopeli; to je prvo; o tem niti ne govorim. Je samo ob sebi umevno, da moramo biti vedno čisti po celem telesu, ne samo po glavi in rokah. Če smo telovadci, potem moramo znati ceniti in moramo uporabljati, kar nam krepí naše telo, da postane vredna posoda za našo dušo.

I. pokrajinski zlet hrvaškega Orlovstva v Djakovem in I. redni občni zbor Hrv. orlovске zveze, 13., 14. in 15. avgusta t. l. se je vršil v Djakovem I. pokrajinski zlet hrv. Orlovstva. V sredo, 13. avg. so se začele iz vseh strani prostrane Hrvaške stekati v Djakovo orlovске množice. — Na večer je priredilo prevz. škofu Akšamoviću sijajno podoknico. V imenu orlovstva je škofa pozdravil dr. Djuka Kuntarić. V svojem odgovoru je škof povdaril, da so Orli avantgarda katol. cerkve in odlični borci za ideje krščanskega preporoda. Ob 8. uri zvečer so priredile Orlice iz Požege v dvorani hotela Central igro „Djevica Orleanska“.

V četrtek dopoldan so se vršile v škofovem parku tehnične tekme vrst in posameznikov. Prva mesta zavzemajo društva: Djakovo, Subotica in Brčko. V tekmi posameznikov so si priborili največ točk: Šarčević iz Subotice, Kuftinec iz Zagreba in Pavić iz Djakova.

V petek, na glavni zletni dan, je bilo krasno vreme, ko se je iz malega parka jela pomikati impozantna četa okrog 1000 Orlov in Orlic v stolno cerkev, kjer je bila slovesna pontifikalna maša. Po maši se je izvršil pred katedralo svečani obred blagoslovitve novega prapora djakovskega orlovsk. društva. Po blagoslovitvi je škof Akšamović v navduševalnem govoru razložil razmerje med katolicizmom in in kulturo ter nalogami orlovstva. Na javnem zborovanju je govoril najprej dr. Avgustin Juretić, ki je v zanosnih besedah pokazal idejo katol. pokreta zlasti orlovstva. Za njim je govoril dr. Dj. Kuntarić o zgodovini katol. gibanja in njegove najmlajše veje orlovstva. Po zborovanju so orlov. čete difilirale pred novoblagoslovljeno zastavo, episkopat in predsedstvom hrv. orlovstva.

Popoldan je bila na telovadišču v škofovem parku javna telovadba vssh vrst članstva, pri kateri je nastopilo okrog 300 telovadcev. Gledalcev je bilo do 3000. V imenu Hrv. orlov. zveze je imel slavnostni govor Marko Vunić. Zvečer ob 8. se je vršil na semenškem dvorišču velik komerz, ki se je zaključil ob 11.

16. avgusta se je vršil redni obč. zbor Hrv. orlovске zveze v prostorih djakovskega orla. V novi odbor so bili izvoljeni za preds. br. dr. Ivo Kečkeš, za podpreds. br. Jerolim Malinar, za načelnika br. Bogomir Gottfried, za tajnika br. Zvonko Dugački, za blagajnika br. Mijo Lehpamer, za prosvetnega referenta br. dr. Ivo Merz, za organizatoričnega referenta br. Drago Cerovac in za naraščajskega referenta br. Karlo Köhler.

Čehoslovaško orlovstvo. Da bodo tupi naši Orli nekoliko informirani o moči in delavnosti naših severnih bratov, navajamo nekaj podatkov iz

občnega zbora Moravsko-šlezke zemlje. (To je krajevna zveza Čehoslov. orlov. zveze. Po naše bi bila to podzveza, Čehoslovaška orlovska zveza ima 4 take podzveze). Moravsko-šlezka zemlja ima 14 žup, 88 okrožij in 676 društev, nižjega naraščaja v tej podzvezi je 10.617, gojenk 11.077, višjega naraščaja 5.162, mladenk 5.252, članov-telovadcev 7.660, članic-telovadkinj 6.088, rednih članov je pa 4364, red-

Dr. Iv. Pregelj:

Slovenska legenda.

Povest.

Tako se je zgodilo, da je prišel za peterimi nebeškimi še veliki Mali, sicer tudi Pojac-Sofist imenovan, na svet. In veliki Mali ni bil neumen, ni bil neroden. Sladko, omrežujoče, sli in čutom laskajoče je razgrinjal tajno življenja. Znal je peti, glumiti, govoriti poljudno in govoriti učeno, prijeti množici v dušo, osvojiti srce in uho poedinčevu. Tako je šel med ljudmi in začel sejati svoj nauk, svoje seme. Ni rekel, da ni Boga. Ne, celo odkril se je, ko ga je imenoval. A kdor bi bil dovolj pazil, bi bil slišal, da govori novi apostol o nekem svojem bogu „o vsevolji in vse-sili v naravi, ki je v svojih atomih iz prve celice neminljiva.“ Ni rekel, da je nečistost lepa, a rekel je, da je „ljubezen naravni zakon, najmočnejša zapoved“. Ni rekel, da je kletev sirova, a rekel je, da je pač „opravičljiv izraz močne krvnate osebe“. Ni rekel, da je laž ostudna, a skrito je povedal, da mu prija taka „prisotnost duha“. Ni rekel, da ne spoštuj praznika, a trdil je, da imajo tudi pogani svoje svete dni. Koliko je torej pravemu Bogu bližji kristjan, ki pogančuje? Molitev? Nu da. Prav tako ostanek iz prazgodovine človeštva. Spoštuj duhovnika! Prav, a vedi, da se duhovniki dandanes pravtako nasmihajo, kakor so se rimski avgurji, če so se na cesti srečali. Že vedo, zakaj. Ples? Moj ljubi stvarnik! Ali smo tako ozkosrčni v dvajsetem stoletju, da ne bomo privolili mladini malo vedre telesne vadbe, malo družabnega in estetskega izobraževanja? . . .

Tako je učil in sejal in žel in sejal in žel iz pesmi in slike, iz knjige in časopisa, iz znanstva in modroslovja, še iz molitvene knjižice, katere seveda svetli naš Anton Bonaventura niso potrdili. Najbolj je ljubil sklicevati se na sveto pismo. Pa to je že znano in že veliki Shakespeare je povedal, da se hudiči radi sklicujejo na to sveto knjigo . . . (Ubogi Luther! Škoda, da ni poznal Shakespearja. Pa čemu? Celu iz sv. Pavla je zabredel!)

Pa se je primerilo, da je Sofist nekega dne zopet učil med ljudmi. Pripusti so bili: čevljarji, tesarji, ribiči, kovači, lačni študenti in strgani vajenci. Učil je: „Kletev — pojte no. Bodimo bratski. Izraz močne osebe, pa ne greh. Ples — pa greh? Kaj šel Nedolžna zabava. Vzgoja, kako se lepo vesti. Laž? Tisti se laže, ki trdi, da je greh. Prisotnost modre glavice, nič več nič manj“.

Z vidnim veseljem so poslušali ljudje. Zato niso opazili, da se je bil približal neki potni človek. Povsem je sličil bosopetemu redovniku, ki prosjači. Saj bi ga bili poslušalci iz hudiča prav gotovo opsovali, če bi ga bili opazili, dasi je bil star in siv. Tako pa ga niso in so ga zagledali šele, ko je spregovoril.

„Hvalim laž, ki je modra prisotnost duha“, je ponovil hudič. Tedaj je vzkliknil redovniški brat:

„Kolikor te je pod kožo, se lažeš, Pojac!“

Hudič je poslušnil. Nato se je obrnil k ljudem in rekel:

„Ljudje! Vse vas kličem za pričo, da mi je rekel lažnik. Tožil ga bom.“

„Kajpak“, se je potegoval med ljudmi zdaj še redovnik. „Tožil me bo! Ali ni rekel, da je tisti, ki laže, človek modre prisotnosti duha. Če sem mu rekel, da je prisoten duh, ali sem ga žalil?“

„Satan si“ je ušlo zlodeju, ko je videl, da se ljudje smejejo. „Toži pa ti mene, strgani rokovnjač!“

„Nak“, je zinil redovnik, „tožim ne, a milo vrnem za drago. Pa vedi zato: Satan si, pa še neumen po vrhu.“

„Kolne, frater kolne“, je besnel Pojac.

„Ah kaj neki“, se je rogal redovnik, „taka močna krvnata oseba sem. Spoštuj me.“

Ljudje so počenjali noreti od dobre volje. Bil je med njimi dijak — strahovito nagaja še meni v šoli —, pa je koj umel, za kaj gre. Meni nič tebi nič, ali ti ni bil s tremi koraki v cerkvi in je zajel žegnane vode, pa koj nazaj pred Pojaca in redovnika. In je prišel kar prav. Redovnik je bil rekel slovesno:

„Dokazal vam bom, ljudje božji, da je res preklet in res hudič“. Hotel je dvigniti roko, da bi pregnal nenavidljivca z zaklimbo, pa je opazil blagoslovljeno vodo, zajel in poškopil. Hudič je zatulil in se začel vrteti.

„Pleši“, se je smejal redovnik, „saj ni greh, saj je le zdrava telesna vadba in estetska vzgoja“.

Ves svet se je smejal, še redovnik sam. Hudič pa je bežal.

Ali naj pravim, kdo je bil vedri redovnik? Saj bi rad povedal, da je bil vedri slovenski apostol Peter iz legende, pa ne smem. Ni bil namreč. Bil je res le skromen brat. A bil je nekje z Dolenjskega doma in v mladih letih je z dedom polhe lovil. Pa bi se bil hudiča bal? Pa še bal, ko je vedel, da je bil sveti apostol pred štirimi tedni v lastni osebi gost njegovega samostana in je bil s svojim obiskom obdaril slehernega med očeti in brati s trojno močjo in vernostjo... Sveti Peter torej ni bil, ki je pestil Pojaca. A sloviti dogodek je Peter izvedel že nekaj dni pozneje in je menil prav po kranjsko proti Gospodu:

„Lej no brata Franceta Ambrožica*!? Jaz sam bi ne bil napravil boljše!“

„Nisi pač Ribničan“, je odvrnil toplo Gospod...

* * *

„Et portae Inferi non praevallebunt...“

*) Dragi! Dolžan sem, dati Ti eno povest. Glej, storil sem več. Dal sem Te v povest!

nih članic 2877; dalje ima več tisoč podpornih članov in članic. Župnih telovadnih tečajev je bilo 92, okrožnih 113. Lastno telovadnico ima 56 društev, v šolah telovadi 46 društev, letno telovadišče ima 99 društev. Druga društva so brez telovadnih prostorov in telovadijo samo po leti. Drog imajo 403 društva, bradljo 245 društev, konja 46, kozo 11, kroge 52, plezala 22 društev i. t. d. Telovadno obleko ima 10.978 nižj. naraščaja (moški in ženski), 5.831 višj. naraščaja (moški in ženski), 4498 članov in 3.646 članic. Druge tri podzveze ne zaostajajo dosti za Moravsko-šlezko.

„Orel“, glasilo čeških Orlov, piše, da hočejo nasprotniki na vsak način prepričati javnost o neznatni moči češkega Orla s tem, da vedno trobijo v svet lažnive in potvorjene številke čeških orlovskih društev in članstva. Pravi, da se češki „napredni“ svet tako boji 1200 čeških orlovskih društev, da kar ne more mirovati. Mi pa pravimo: Čim bolj boste kljubovali, tem bolj se bo širila orlovska misel. Palica, na katero se opirajo češki kakor tudi naši orlovski nasprotniki, jih bo slej ko prej dovedla do padca.

Telovadne tekme na pariški olimpijadi. Telovadnih tekem na letošnji olimpijadi se je udeležilo devet držav in sicer: Jugoslavija, Amerika, Anglija, Finlandija, Italija, Švica, Čehoslovaška, Francija, Luksemburška. Vršile so se v času od 17. do 20. julija Resne in sposobne vrste za to tekmo so bile edino iz sledečih držav: Čehoslovaške, Francije, Italije in Švice. Vseh drugih pet vrst pa ne moremo prišteti resnim konkurentom, vkljub temu, da so imele tu in tam nekatere vrste prav dobre posameznike. V večini teh držav so bile vrste sestavljene iz najboljših telovadcev vseh telovadnih organizacij (seveda tudi katoliških!) dotične države. V Čehoslovaški vrsti pa so bili samo češki, v Jugoslovanski pa samo slovenski Sokoli. Slovenska sokolska vrsta je imela samo enega dobrega telovadca, ki je dosegel prvo mesto med posamezniki; vsi drugi pa še niso bili sposobni za olimpijado, sicer dober material — a še neoglajen. Najboljši dokaz je njihov uspeh: drugi najboljši v jugoslovanski vrsti je dosegel 20. mesto, zadnji pa 47. mesto.

Prvi dan dopoldne so začeli tekMOVATI Slovenci, Amerikanci, Angleži in Finci. Pozno popoldne so pristopili Italijani in Švicarji h tekman na drogu. Kakor hitro so začeli ti tekMOVATI, se je osredotočila vsa pozornost maloštevilnega občinstva na ti dve vrsti. Izvajali sta vrhunške vaje (poljubne) z največjo sigurnostjo, eleganco in točnostjo. Tu bi bilo težko reči, kdo izmed pozameznikov v vrsti je boljši, ker je bil vsak v svoji vaji popolen mojster. Takoj je bilo videti, da sta ti prvi vrsti resni kandidatini za prvenstvo. Drugi dan nastopijo k tekMAM še Francozi in Čehi; o slednjih so

pred tekmo trdili, da dobe prvenstvo. Čehi nam posebno na drugo niso pokazali tega, kar smo pričakovali, posebno še z ozirom na razne informacije o telovadni nedosegljivosti čeških Sokolov. S takim izvajanjem so zabilali ves vtis svoje vrste, vključno temu, da so se pozneje nekateri na krogih in na bradlji dobro izkazali. Francoska vrsta je bila prav dobra, skoraj enakovredna švicarski in italijanski. Takoj je bilo videti, da bodo prva tri mesta zasedle te tri vrste. Pri poljubni vaji na bradlji se je ponesrečil en češki tekmovalca, na kar so Čehi odstopili od tekem vrst, ne da bi prevzeli namesto njega namestnika, katere so imeli s seboj in ki so po tekmovalnem redu tudi predpisani. Švicarji so bili na krogih dokaj slabši kot na drugih orodjih (tega orodja Švicarji ne goje), izredno dobri pa so na konju. Uspeh tekme je sledeči: 1. Italija (839-056 točk), 2. Francija (829-526 točk), 3. Švica (816-461 točk), 5. Amerika (715-117 točk), 6. Anglija (637-79 t), 7. Finska (554-948 t), 8. Luksenburška (548-129 točk). Posamezni zmagovalci na posameznih orodjih: Drog: Jugoslavija. Bradlja: Švicar. Krogi: Italijan. Konj na šir z ročaji: Švicar. Konj na vzdolž: Američan. Konj na šir: Francoz. Plezanje: Čehoslovak. V celih tekmi posameznikov so dosegli: 1. mesto: Jugoslovan, 2. in 3. mesto pa Čehoslovaki.

Kaj piše Švicarsko telovadno glasilo (Schweizerische Turnzeitung) o telovadni tekmi na olimpijadi v Parizu. G. Ernst Maurer piše v poročilu o telovadni tekmi v „Schweizerische Turnzeitung“ z dne 25. julija t. l. št. 30. med drugim tudi sledeče: „Die Leistungen Einzelner, ja ganzer Gruppen, waren an verschiedenen Geräten, vor allem den Ringen, grossartig. Hingegen an Reck und Pferd-Pauschen und (wenn es recht zugegangen wäre!) am Barren, glänzten die Schweizer... Ein eigenes merkwürdiges Kapitel bildete die Beurteilung, die sich verschiedene Kampfgerichtgruppen erlaubten“... V slovenščini se to glasi: „Izvedbe posameznikov, da celih vrst so bile na različnih orodjih, zlasti na krogih izborne. Nasprotno so se pa odlikovali Švicarji na drugo in konju z ročajem in (če bi šlo po pravici!) na bradlji... Posebno zelo čudno poglavje je pa tvorila presoja, kakršno so si dovolile nekatere sodniške skupine.“

Socijalistična olimpijada se bo vršila leta 1925. v Frankfurtu. Stadion za prireditve bo zgradilo mesto samo. V njem bo prostor za tek, telovadišče za 18.000 telovadcev ter bazen za vodni sport. Program olimpijade je sledeči: 1. Tekme v lahki atletiki, 2. telovadne tekme za moške in ženske, 3. kolesarske dirke, 4. plavalne tekme, 5. boks in 6. igre.

Osmi vsesokolski zlet se vrši v Pragi leta 1926. in sicer 5. in 6. julija. Do sedaj so se vršili sokolski zleti koncem junija, na praz-

Strašno so zahrupela peklena vrata. Ni bil smešni poraz Sofistov, ki je tako razburil peklo, bila je temna zavest, da je treba strašne zlosti, preden ubijejo vso poštenost na Slovenskem in v slovenskih mejah. Tolpe demonov so bruhala črna usta na svet, neštetič spet enkrat, neštetič spet zaman...

„In vrata peklena ne bodo premagala...“ Antikrist se je sejal z vsemi svojimi pomagači v svoje sluge na zemlji, v množico, da bi vpila: Križaj, o Pilate, da bi križali. Antikristov bojni načrt je bil sledeči: 1. Kristusa križajmo, ker se je delal Boga. 2. Petra križajmo z glavo k tlom, za znamenje, da je na zemskih tleh Prvega naslednik. 3. Pavel buni narod v državi. Kot državljani umri po sodbi prefektovi pod mečem. 4. Brata iz Soluna se izženeta kot brezpravna brezdomovince, zato ker sta učila, da je svet ustvarjen za ljubezen do Boga, ki nima sedeža na zemlji...

„Ali ne bodo premagala vrata peklena?“...

9. Na Bledu.

Kristus in Peter pa sta potovala iz kraja v kraj. Peter je bil najboljše volje. Prav nič ni slutil, kakšni viharji se zbirajo nad Gospoda in nadenj. Kranjci so se mu bili bolj prikupili, kot pa so mu bili dragi dotlej, pa tudi med Štajerci se ni počutil slabo. Njegova dobra volja je bila dosegla višek, ko so ga — v pustu je bilo — povabili nekje na Dolenjskem na svatbo. Tam se je naučil vesele zdravljice: En starček je živel. Prav vseč mu je bila. V veseli družbi se ni mogel premagati, da bi še sam ne zapel katere na čast nevesti, ki mu je bila lastnoročno postregla z jedjo in mu tudi majoliko nekajkrat napolnila. Nekaj časa je premišljal, kaj bi rekel, potem pa se je spomnil skromnega nebeščana Valentina in njegove popevke. Vstal je ob mizi in prednašal:

„Solze pretakala, šmarnice plela...“

Ko pa je dogovoril do lepih besed, da „tastu sinovlja bom, hčerka pa taši, hiši navado vem naši in vaši“, se mu je zateknilo in je vzkliknil malo v zadregi prav nepričakovano „Amen!“

Vsem svatom je bilo vrlo vseč, oče Vodnik v nebesih pa so v svoji skromnosti pripomnili baronu Zoisu:

„Čuj Petra! Prav izboren okus ima. Pa prav kamor je treba piko, tja jo je postavil.“

„Resnica“, je prikimal hromi baron, „malo preveč brbljav si bil.“

„Daj mir“, je velel Balant, „tak nisem kot nasledniki, ki toliko pesmi zmaše, da se ljubljanska meglá dela iz njih“. In čez trentje je dejal:

„Ali se morda ne? Saj barja ni več. Iz česa naj torej ljubljanski dolgčas puhti?“ — — —

Gospod in Peter pa sta krenila z Dolenjskega čez Notranjsko, prebrodila močvirja pod Lipo ob Močilniku in prešla Polhograjce in bila v pisani Loki, kjer sta obudila nekaj zgodovinskih spominov o škofu, ki ga je tam vrgel konj pod most in še o enem, ki

so ga lastni segoltni sluge ubili. Mimo Crngroba potujočo sta brala protestantovske napise na cerkvenem zidu v stolpu. Gospod je hotel nato čez Sorško polje mimo Smlednika na Kamnik, pa je dejal Peter:

„Veš kaj, vse prav, Gospod. Ampak, imaš svoje slabosti. Nekateri kraji so ti pri srcu, za druge se pa še zmeniš ne. Lej, na Bledu, ki je vendar biser kranjske dežele, še nisva bila. Ne vem, kaj me samo mimo vlačiš, ali meniš, da nisem sprejemljiv za Tvoje lepo stvarstvo?“

Gospod se je tiho namuznil, apostol pa se je razgrel:

„Sem“, je dejal, „le čuj, kako sem se naučil slikati iz Novic“. In začel je slovesno: „Bled! Kar demant med kamni, kar rožice med cvetlicami, kar danica med zvezdami, kar punčica v očesu, to je naši mili domovini bleško jezero. Zares kinč nebes, jasni plan vode, prijazen otok, zeleni okraj, ovenčani bregovi, strmi grad, veličastne planine, čisti zrak . . . čarobni kraj . . .“

Zasopel se je in utihnil. Gospod pa je dejal:

„Kakor želiš, Peter. Potujva na Bled“. In sta šla. Pri Kranju sta prešla Savo in potem naprej po cesti. Hladno je bilo in cesta je bila zmrzla. Le nekaj jima je kvarilo pot. Neprestano so ju vznemirjali avtomobili, ki so drveli mimo. Prišla pa sta le srečno. Ves zadivljen je bil Peter. Ni vedel, kako bi si olajšal srce. Pa nagovori priletnega gospoda ob bregu.

„Fletno, kaj ne?“

„Nem tudum!“ je odvnil mož. Peter je pobaral drugega:

„Kaj ne? Švica nima takega bisera“.

„Co mluvite?“ je vprašal nagovorjeni. „Hudirja“, je mrmral apostol, „dva sem vprašal, pa sta tujca, menda bo vsaj tretji Kranjec“. In je storil, kakor je rekel.

„Živio Bled slovenski!“ je vzkliknil ob človeku in lovski obleki. Srepro se je ozrl človek po apostolu in zagodrnjal nevoljno:

„Tölpel windischer!“

„Bog pomagaj“, se je obrnil Peter k Gospodu, „ali je slovenski Bled izumrl?“

„Še ni“, je odvrnil Gospod in pokazal na prosjaka ob cesti, rekoč:

„Ta je zadnji. Iz obupa se je zapil“.

„Na Brezje, odtod!“ je viknil bolno rodoljubni apostol. In sta šla. A v Lescah so ju prijeli orožniki. Prepoznali so ju za tista, katera je preganjal Antikrist . . .

nik sv. Petra in Pavla, a sedaj ga pa hočejo preložiti na dneve Husovih slavnosti. — Sokoli upajo, da jim država postavi stadion.

Kako čitajo Sokoli svoje glasilo. Glasilo čeških Sokolov „Vestnik Sokolski“ čita vsak osmi član oz. članica, višje naraščajski list čita vsak deveti naraščajnik oz. naraščajnica, naraščajski list nižjega naraščaja pa bere vsak enajsti naraščajnik oz. naraščajnica. Sokoli se ne morejo baš preveč postavljati s svojo kulturnostjo.

Mednarodnih tekmovalnih tekem mednarodne Zveze (nekatoliške) je bilo do sedaj sedem. Slovenski Sokoli so jih udeležili štirikrat in sicer v Pragi 1907, Turinu 1911, Parizu 1913, Ljubljani 1922. Dobili so peto ali četrto mesto, v Ljubljani pa drugo.

Liberalni švicarski telovadci priredijo prihodnje leto 58. zvezdino slavnost v Ženevi. Ta zveza združuje vse tri narodnosti, ki bivajo v Švici.

Telovadna društva v Nemčiji imajo v večjih mestih po več tisoč članov. Največ članov ima telovadno društvo v Berlinu in sicer 6462 (6213 moških, 486 ženskih, 2030 naraščajnikov in 733 naraščajnic), za tem pride Monakovo z 5754 člani potem Hamburg z 4436 člani itd. Enajst društev ima čez 3000, 21 pa čez 2000 članov. Zveza nemških telovadnih društev je štela l. 1923 11.300 društev ter je razdeljena na 18 okrajev. Letos je štela Zveza 1,193.688 članov, 143.398 članic, 210.974 moškega in 122.865 ženskega naraščaja. Tehnično stoje nem. telovadci zelo visoko in ko bodo pripuščeni na olimpijado, bodo najresnejši konkurenti za prvo mesto.

Plavalne tekme za prvenstvo Slovenije so se vršile dne 2. in 3. avgusta t. l. na Bledu. Tekma se je vršila v plavanju na 50, 100, 400, 1500 m ter v stafeti 4x100 m ter v skokih. Tekmovali so moški in ženske iz S. K. Primorje, Ljublj. sport. kluba in S. K. Ilirije. Zmagal je S. K. Primorje s 70 točkami. Drugi je bil Ljublj. sportni klub z 68, tretji pa S. K. Ilirija z 51 točkami.

Čehoslovaški turisti. Klub čehoslovaških turistov ima 230 društev v 28 župah. Članov je 39.920, med temi je 2292 naraščaja.

Vinica ob Kolpi.

Naš mladi odsek nima sicer mnogo članov, pa so nekateri zelo marljivi in navdušeni. Posebno imajo ti-le zaslugo, da je odsek dobil nov prapor, ki je bil blagoslovljen pri okrožni prireditvi dne 3. avgusta na Vinici. Morda se bo kdo kaj nasmehnil, češ: Tako mlad in ne preveč močan odsek — pa hoče imeti prapor! Ampak, kaj hočete — mi fantje smo hoteli in smo dosegli in smo

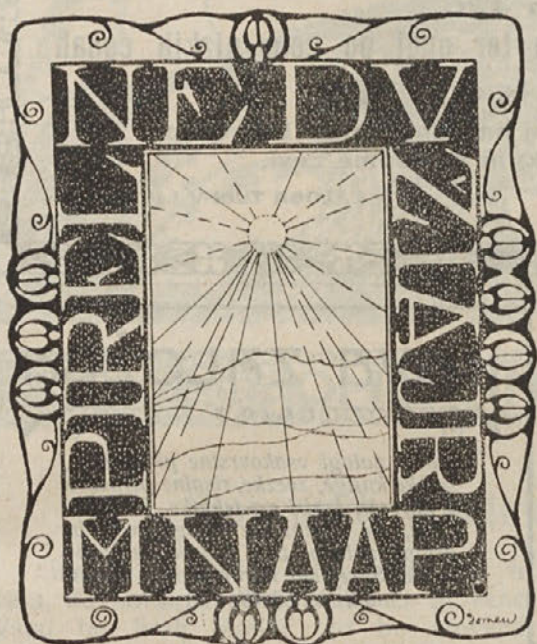
veseli, ker smo vse nemale težave zmagali. In ta svoj novi prapor hočemo ljubiti in ohraniti čist in neomadeževan in hoditi pod njim pogumno in neustrašeno naprej — kljub težavam, zaprekam. Za prireditev je bilo veliko zanimanje. Prišli so ljudje od daleč in niso se kesali. Čudili so se tolikim slavolokom, napisom, vencem, zastavam, hvalili so telovadbo in druge točke programa. Na Vinici si je Orel s tem pridobil novih prijateljev.

Orlovske uganke.

Sestavlja Peter Butkovič-Domen.

1. Skrivalnica.

2. Pravokotnik.

a	a	a	a	a	a	a	a
a	a	a	b	b	b	c	c
c	c	c	c	c	č	č	e
e	e	e	e	e	e	e	i
i	i	i	i	i	i	i	i
k	k	l	l	l	l	m	m
n	o	o	p	r	r	r	r
r	s	s	t	t	u	v	v

zabava,
ženski poklic,
vrsta zvezd,
gozdna cvetica,
del rastline,
gozdna cvetica,
žuželka,
sadno drevo.

V obrobljenih poljih bereš dvakrat ime orlovske vstanove.

Izmed pravilnih rešilcev dobila dva izžrebana en izvod „Spominov iz orlovske mladosti“. Upoštevajo se samo rešitve poslana po dopisnici do 1. oktobra.

OO

Rešitev ugank v 8. št.

1. Čebelica.
2. Kritizirati je lahko, boljše narediti je težko.

Prav so rešili: R. Jakl, Središče; Ign. Cuderman, Preldvor; Fr. Odar, Boh. Bistrica; Ivan Šavara, Središče; Kronabethvogl St., Sv. Lenart;

F. Fras, Središče; K. Modic, Novavas; Jože Bahor, Hrast; H. Čamernik, Št. Vid nad Ljubljano; Fr. Modrinjak, Središče.

Izžrebana sta bila: Henrik Čamernik, Poljane, p. Št. Vid nad Ljubljano in France Modrinjak, Središče ob Dravi.

Društvena nabavna zadruga priporoča telovadne čevlje z gumijastimi podplati in sicer 1 par št. 35 do 38 Din 88.—, št. 39 do 42 Din 98.—, št. 43 Din 108.—. **Čevlji so najboljše kakovosti.**

Cene nizke!

Erman & Arhar

Postrežba točna!

Priporočava se za vsakovrstna stavbna in pohištvena dela

Načrti, proračuni brezplačno! — Stalna zaloga pohištva

Št. Vid nad Ljubljano št. 4

»Mladost«, glasilo Orlov. Podzveze v Ljubljani, izhaja 15. v mesecu. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravištvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna O. P.) — Tiska tiskarna Tiskovnega društva v Kranju. — Uredništvo: Ljubljana, Ljudski dom, Orlovska Podzveza. — Odgovorni urednik: Franc Zabret. — Naroča se pri upravištvo »Mladosti« (Ljubljana, Ljudski dom). — Za redne člane in starešine brezplačno; za vse druge po Din 30.— letno. Posamezna štev. Din 2-50. — Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

Stavbeno podjetje **IVAN OGRIN**, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8

Telefon 426

se priporoča za vsa stavbena dela ter nudi po zelo nizkih cenah

opeko

vseh vrst (strešno zarezano in navadno opeko bobrovec, žlebničke, opeko za tlak) in cementne cevi.

LASTNA OPEKARNA NA ČRNUČAH.

ZALOGA TUDI V LJUBLJANI.

POSLOVNE KNJIGE!

Salda-konte, štrace, blagajniške knjige, ameriksanske jounale, odjemalne knjižice, kopirne knjige, račune, šolske mape i. t. d.

priporoča knjigoveznica K.T.D.

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6. II.

NOVA ZALOŽBA

r. z. z. o. z.

ima v zalogi vsakovrstne pisarniške, šolske knjige, zvezke, risalne priprave v največji izbiri za tehnike in inženirje, vse najnovejše knjige svoje in drugih založb, tudi nemške in francoske. Sprejema naročnino na tu- in inozemske knjige in liste.

Edino združno podjetje te stroke v Sloveniji!

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

Centralna čebelica

sprejema vloge Čebelice kakor tudi posameznikov ter jih obrestuje

po 6%

Vloge se sprejemajo vsak dan razen ob nedeljah in praznikih od 8—12 dopoldan in od 2—6 popoldan. — Dvigajo se samo popoldan. Denar se more vlagati tudi po poštni položnici št. 13.169 Centr. čebelica.

V zalogi Društvene nabavne zadruge so tudi šminke, krep, mastiks in vazelin za gledališke igralce in sicer znatno ceneje kot drugod. — Risalni papir, kuverte in bloke za vstopnice kupujte le v Društveni nabavni zadruzi. — V isti zalogi so tudi fine plavalne hlačice.

SVOJI K SVOJIM!

SVOJI K SVOJIM!